

Advies Soarcommissie

Inleiding

Tijdens de najaarsvergadering van 2012 is er een notitie over duinsoaren behandeld. Een paar citaten uit deze notitie:

“Conclusie. Het Afdelingsbestuur vindt legalisering van soaren langs de Nederlandse duinen aanleiding om te kijken naar zowel de opleidingen als de aantekeningen-structuur binnen de Afdeling Schermvliegen. “

“Het Afdelingsbestuur stelt voor om een Commissie Onderzoek Soaraantekening in te stellen. Deze commissie adviseert het Afdelingsbestuur. De opdracht luidt als volgt: adviseer het Afdelingsbestuur Schermvliegen van de KNVvL hoe het meest optimaal om te gaan met de legalisering van duinsoaren in Nederland met een tweeledige doelstelling: 1. verhogen van het niveau en de veiligheid van duinsoaren in Nederland en 2. Beperken van het risico dat een duinsoarverbod ook schermvliegers van de KNVvL treft.”

“In het advies dienen in ieder geval de volgende vragen aan de orde te komen:

1. Wat is de beste methode om toekomstige problemen met duinsoaren in Nederland te voorkomen, ook als er geen sprake is van een rijksbrevetgeving?
2. Hoe kunnen anderen dan KNVvL-leden worden bereikt om problemen met duinsoaren in Nederland te beperken?
3. Op welke manier kan eventuele regulering zoals een Soaraantekening het meest optimaal aansluiten bij de internationale regelgeving en brevettenstructuur, zoals de IPPI-structuur?
4. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er ten aanzien van de start-, vlieg- en landingssituatie van duinsoaren ten opzichte van bergvliegen respectievelijk lieren ofwel ten opzichte van de gewenste eisen voor duinsoaren en de huidige eisen voor de Aantekening Bergstart respectievelijk Lierstart?
5. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de opleidingsbehoeften voor duinsoaren ten opzichte van die voor de Aantekening Bergstart en Lierstart? In vervolg daarop: welke verbeteringen voor de opleidingen bergvliegen en lieren zijn gewenst op basis van de opleidingswensen voor duinsoaren?
6. Welke behoefte ontstaat ten aanzien van theorieverbetering van de schermvliegopleiding naar aanleiding van het legaliseren van duinsoaren in Nederland?
7. Hoe kunnen de Afdeling Schermvliegen en de KNVvL bevorderen dat niet bij de KNVvL aangesloten duinsoarders worden bereikt zodoende hen en hun gedrag positief te kunnen beïnvloeden?
8. Op welke wijze is er behoefte aan horizontale instroom en op welke wijze zou die het beste kunnen worden georganiseerd?

9. Welke consequenties heeft het advies van de commissie voor onder tenminste het Afdelingsreglement, het Reglement Schermvliegen en het Afgiftereglement?

De Commissie Onderzoek Soaraantekening zal ook vraagstukken behandelen die betrekking hebben op bijvoorbeeld reglementen, opleidingen, theorie-examens, instructeursopleiding en lesplannen. De Commissie Onderzoek Soaraantekening zal in die gevallen in samenwerking met een andere commissie tot een antwoord komen of dat een vertegenwoordiger van een andere commissie binnen de eigen commissie is benoemd.

Het Afdelingsbestuur zal een aantal leden vanuit hun deskundigheid en betrokkenheid benaderen om deel te nemen aan de Commissie Onderzoek Soaraantekening. Daarnaast worden leden uitgenodigd om zich aan te melden voor de commissie.”

Samenstelling van de commissie

Oorspronkelijk bestond de commissie uit Max Morrien, Robert Beukers, Maaïke Zijderveld, Jeroen Buis en Jan Klaver. Deze notitie is uiteindelijk geschreven door Max Morrien, Jitte Jorritsma en Jeroen Buis, ondersteund door Ralph Karstens. Er is ook gebruik gemaakt van een notitie van Robert Beukers.

Overwegingen van de commissie

1. Een aantal KNVvL leden is van mening dat duinsoarders zonder brevet (de “kitters”) de veroorzakers zijn van de huidige problematiek en dat deze groep onverantwoordelijk vliegt. De commissie is het hier niet mee eens; er is inderdaad 1 persoon die voor veel overlast zorgt maar verder is deze groep verantwoordelijk bezig en is er ook geen aanwijzing dat deze groep meer overlast of ongelukken veroorzaakt.
2. De commissie is van mening dat een opleidingstraject kan starten aan het duin en dat de opleiding kan worden vervolgd in de bergen, op een vergelijkbare manier als bij een lieropleiding.
3. De commissie is van mening dat de huidige eisen voor het bergbrevet onvoldoende zijn om veilig te kunnen duinsoaren.
4. Naar aanleiding van een gesprek met Ralph Karstens (KLM piloot, kiteschoolhouder) is de commissie van mening dat kitesurfers veel belangstelling hebben voor het behalen van een brevet, voor veilig vliegen en voor verdere opleidingen in de bergen.
5. Er is een grote groep die vooral interesse hebben in duinsoaren. Deze mensen stromen wellicht door naar bergcursussen maar daar ligt niet hun eerste interesse.
6. De enige manier waarop we een (soar)brevet legaal kunnen afdwingen is via een APV. Dat is nog nergens het geval maar de KNVvL probeert deze optie wel voor te stellen in Veere, Noordwijk en Heemskerk.

Beslissingen door de ledenvergadering

De commissie stelt voor dat de vergadering een principebesluit neemt over de soaraantekening/ het soarbrevet. Bij een positief besluit kunnen dat de details worden uitgewerkt ten aanzien van de diverse reglementen, die vervolgens weer aan de vergadering worden voorgelegd.

De vragen die de commissie wil voorleggen aan de vergadering zijn:

1. Bent u het ermee eens om het huidige stelsel van Aantekeningen Bergstart en Lierstart uit te breiden met een Aantekening Duinsoaren.
2. Bent u het ermee eens om het huidige stelsel van Aantekeningen van een instructeur Berg en een Instructeur Lier uit te breiden met een Aantekening instructeur Duinsoaren.
3. Bent u het ermee eens om de huidige praktischeisen ten aanzien van Bergbrevet 2 uit te breiden met eisen die nodig zijn voor veilig duinsoaren
4. Bent u het ermee eens om de huidige theorie-eisen ten aanzien van Bergbrevet 2 uit te breiden met eisen die nodig zijn om de kennis over duinsoaren te vergroten

De voorzitter heeft naar aanleiding van deze notitie een aantal vragen geformuleerd die hieronder worden beantwoord.

Vraag 1. Advies over de wijze waarop het bestuur praktisch vorm moet geven aan een toekomstgericht soarbeleid voor de leden van de afdeling schermvliegen van de KNVvL.

De huidige leden van de afdeling zullen over het algemeen een berg brevet hebben. Deze brevethouders zullen wellicht ook gaan duinsoaren in Nederland. Daarvoor zijn zij op dit moment niet voldoende uitgerust; de huidige opleidingseisen voor het bergbrevet behandelen duinsoaren te weinig.

De theorie moet worden uitgebreid met specifieke duinsoar aspecten. De praktijk voor B2 moet worden uitgebreid met meer achterwaarts starten en meer schermcontrole, ook bij significante wind. Dit zijn slechts voorbeelden maar het gaat erom dat piloten specifieke soar aspecten en goede schermcontrole kunnen laten zien. Zo is het bijvoorbeeld in de bergen voor piloten normaal om aangeremd te vliegen terwijl het aan de de duin juist belangrijk is om het scherm te laten vliegen.

Bestaande brevet houders moeten pro-actief worden geïnformeerd worden over deze soar aspecten en de mogelijkheden voor bijscholing.

De duinsoar folder dient te worden uitgebreid met de specifieke eisen en mogelijkheden, mensen met B2 moeten er op gewezen worden dat aan soaren andere eisen worden gesteld en dat het verstandig is om jezelf bij te scholen. Met als doel dat mensen zelf kunnen bepalen of ze

aan duinsoaren toe zijn of toch nog specifieke instructie nodig hebben.

Buitenlanders kunnen/mogen met hun bergbrevet ook gewoon soaren in NL. Het is verstandig om via de DHV Duitse soarders ook voor te lichten. Idem voor de Belgen.

Vraag 2. Advies over de eventuele invoering van een aantekening/ brevet soaren.

Voor houders van een bergbrevet is een apart soarbrevet of -aantekening niet nodig, mits advies 1 wordt overgenomen. Maar gezien onze ervaringen met bergvliegers die komen soaren wordt dit wel aanbevolen.

Voor zij-instromers is een apart brevet wel zinvol. Dit zijn mensen die in eerste instantie alleen soaren. Een soarbrevet is alleen geldig in Nederland, met een maximum hoogteverschil van 100 meter.

Voor houders van een lier- en bergbrevet is een soarbrevet ook een goede aanvulling.

Een soarbrevet biedt een lagere drempel tot berg- en lieropleidingen. Daarnaast is het een voordeel dat mensen met alleen een soarbrevet ook WA verzekerd zijn via de KNVvL.

Meer mensen met een (soar)brevet geeft ook een betere positie bij onderhandelingen met de overheid. Er zullen in de toekomst zeker discussies met lokale overheden komen (Zoutelande, Heemskerk, Noordwijk zijn al actueel). In deze discussies kan met een soarbrevet en verbeterde opleidingen een betere positie worden ingenomen.

Eventuele juridische problemen worden ook beter afgedekt door de invoering van een soarbrevet en de nadrukkelijke aandacht voor duinsoaren in de reguliere opleidingen.

Vraag 3. Advies over de gestelde eisen/ vaardigheden voor een dergelijk brevet/aantekening soaren.

Indien mensen leren vliegen aan het duin en het soarbrevet willen halen dan gelden de volgende beperkingen:

- Maximale start hoogte 100 meter
- Alleen geldig in Nederland
- Geen link met IPPI

De houder van een soarbrevet heeft recht op een kortingsregeling voor berg- of lierbrevet.

De volgende praktischeisen kunnen aan een soarbrevet worden gesteld (maar dit moet later worden vastgesteld als het principebesluit positief is):

- Met crosswind gecontroleerd starten en voor onbepaalde tijd in de lucht kunnen blijven
- Met deze cross wind goede bochten laten zien
- Op het strand oren trekken en inklappers herstellen
- Stallpunt begrijpen
- Inschatten van geschiktheid startplek en het duin, huisjes, prikkeldraad, en de relatie tot windrichting.
- Kennis en gebruik speedstelsel vs trimmers
- Kennis over bochten in wingovers
- Kennis over harde/turbulente wind
- Diverse veiligheidsaspecten zoals starten voor het duin, inschatten van de wind, afbreken van het opzetten, gecontroleerd neerlaten van het scherm, kracht uit het scherm halen in een noodsituatie, scherm keuze,
- Niet over het duin cq berg waaien en weten wat te doen
- Noodstop
- Lopen met het scherm in verschillende richtingen
- Scherm op een punt zetten

Voor het bergbrevet dienen de eisen te worden aangescherpt. Hierbij valt te denken aan:

- Meer aandacht voor achterwaarts opzetten zoals :
  - achterwaarts met weinig wind
  - achterwaarts met veel wind
  - achterwaarts met lange controle fase
  - achterwaarts met cross wind
  - minstens 5-10 starts achterwaarts maken
  - verschillende achterwaartse opzettechnieken beheersen
  - etc.

Dit zijn slechts voorbeelden maar het gaat erom dat piloten specifieke soar aspecten en goede schermcontrole kunnen laten zien. Zo is het bv in de bergen voor cursisten normaal om aangeremd te vliegen terwijl het aan de de duin juist belangrijk is om het scherm te laten vliegen.

Theorie

- Het effect weten van oren trekken op de snelheid (aan het duin dus niet doen...)
- Weten hoe over het duin waaien moet worden voorkomen, van tevoren inschatten en gevolgen beperken.
- Minimale vlieghoogte boven strandtenten weten , escape houden.
- Start strategie bij crosswind en obstakels op het strand
- Weten wanneer je kan soaren en met welke schermen
- Kenmerken weten van de diverse schermen
- Negatief gaan voorkomen
- Verschillende vliegsnelheden en prestaties van verschillende schermen icm voorrangsregels en uitwijkmogelijkheden
- Communiceren met andere piloten en weten hoe de beperkte soarband "eerlijk te verdelen"

Vraag 4. Advies over de wijze waarop we in samenwerking met andere belanghebbende partijen de toekomst van het soaren in Nederland kunnen borgen.

Kitesurfscholen en instellingen zoals Total Control de mogelijkheid bieden om soar opleidingen te geven en het soar brevet uit te geven. Deze scholen moeten dan wel KNVvL instructeurs in dienst hebben en te voldoen aan de eisen die aan scholen worden gesteld dan wel gelieerd zijn aan een bestaande school. Hiermee wordt ook het probleem van de aansprakelijkheid/verzekering opgelost voor deze scholen. Dit heeft waarschijnlijk ook tot gevolg dat stagedagen en verlengingsdagen voor de I-soaren aantekening ook op het strand behaald moeten kunnen worden. Instructeurs voor duinsoaren zijn niet gerechtigd om aan de lier of in de bergen les te geven.

Tijdig overleg met de bekende kitescholen en Total Control (beide al betrokken bij de opstelling van deze tekst) is belangrijk. Samenwerking met bestaande scholen moet gestimuleerd worden. Hoe eerder dit gerealiseerd kan worden, hoe eerder de kwaliteit van de soarders verhoogd kan worden. Hierbij is goed overleg en flexibiliteit vanuit de verschillende partijen nodig.

Vraag 5. Wat verder van belang kan zijn ivm de soarmogelijkheden in Nederland !

Als we de kitesurfers er niet bij betrekken gaan ze hun eigen opleidingen opzetten en eigen brevetten uitgeven. Het eerste gebeurt al en het tweede was erg succesvol bij kitesurfen. Daarnaast is er een KNVvL belang; de afdeling krijgt er meer leden bij. Bovendien is de verwachting dat mensen die al met de KNVvL in aanraking zijn gekomen door het soarbrevet makkelijker een cursus in de bergen zullen gaan volgen.

Verder is het zo dat er veel mensen zijn die alleen willen soaren, het zou vreemd zijn om te verwachten dat ze eerst een week of twee een cursus in de bergen doen om vervolgens aan het duin te "mogen" vliegen.

In praktijk blijkt dat de kitters niet meer ongelukken veroorzaken dan bergvliegers aan het duin (en wellicht minder). Net als in de bergen zijn er altijd mensen die de grenzen opzoeken, maar die mogen niet verward worden met de kitters. Omdat gemeenten APV's kunnen gaan gebruiken (Noordwijk heeft dit al) om soaren te verbieden is er wel een noodzaak tot samenwerken. Een controle vanuit een APV op een KNVvL brevet is zeker een mogelijkheid.

Navraag leert ons dat er veel belangstelling bestaat voor een soarbrevet, ook door mensen die al geruime tijd aan de kust vliegen. De mensen zonder brevet zijn zeker gemotiveerd om te leren en om veilig in de bergen te kunnen gaan vliegen.